

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2018-жылдын 31-октябры, № 513

Кыргыз Республикасында өз алдынча башкарууу
өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга карата
программасы жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин 2018-жылдын 20-апрелиндеги № 2377-VI токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Биримдик. Ишеним. Жаратмандык” программасынын алкагында жергилиттүү өз алдынча башкаруу системасын еркүндөттүү максатында, “Жергилиттүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 9 жана 10-беренелерине, “Кыргыз Республикасынын Өкмөту жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10 жана 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөту токтом кылат:

1. Төмөнкүлөр бекитилсін:

- Кыргыз Республикасында өз алдынча башкарууunu өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга карата программасы (мындан ары – Программа), 1-тиrkемеге ылайык;
- Кыргыз Республикасында өз алдынча башкарууunu өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга карата программасын аткаруу боюнча иш-аракеттер планы (мындан ары – Иш аракеттер планы), 2-тиrkемеге ылайык.

2. Министрліктер, мамлекеттік комитеттер, административдик ведомстволор, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрү, жергилиттүү мамлекеттік администрациялар жана жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдары (макулдаштуу боюнча):

- Программаны жана Иш-аракеттер планын аткаруу боюнча чаршыларды көрүндсүн;
- эки айлык мөөнөттө Программаны жана Иш-аракеттер планын аткаруу боюнча ведомстволук пландарды иштеп чыгышсын жана бекитишсін;
- Программанын жана Иш-аракеттер планынын иш-чараларын тийиштүү жылга бекитилген бюджеттердин, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбegen башка булактардын эсебинен аткарышсын;

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 31 октября 2018 года № 513

О Программе развития местного самоуправления
Кыргызской Республики на 2018-2023 годы

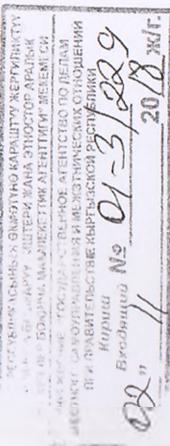
В целях совершенствования системы местного самоуправления в рамках Программы Правительства Кыргызской Республики «Единство. Доверие. Созидание», утвержденной постановлением Жогорку Кенеша Кыргызской Республики от 20 апреля 2018 года № 2377-VI, в соответствии со статьями 9 и 10 Закона Кыргызской Республики «О местном самоуправлении», статьями 10 и 17 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Правительстве Кыргызской Республики» Правительство Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить:

- Программу развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2018-2023 годы (далее – Программа) согласно приложению 1;
- План действий по реализации Программы развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2018-2023 годы (далее – План действий) согласно приложению 2.

2. Министерствам, государственным комитетам, административным ведомствам, полномочным представителям Правительства Кыргызской Республики в областях, местным государственным администрациям и органам местного самоуправления (по согласованию):

- принять меры по реализации Программы и Плана действий;
- в двухмесячный срок разработать и утвердить ведомственные планы по реализации Программы и Плана действий;
- реализацию мероприятий Программы и Плана действий осуществлять в рамках утвержденных бюджетов на соответствующий год, а также за счет других источников, не противоречащих законодательству Кыргызской Республики;
- по итогам полугодия, не позднее 15 числа месяца, следующего за отчетным периодом, представлять в Государственное агентство по делам местного самоуправления и межэтнических отношений при Правительстве

- жарым жылдыктын жыйынтыктары боюнча отчеттук мезгилден кийинки айдын 15инен кечиктирибестен Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттике Программаны жана Иш-аракеттер планын аткаруунун жүрүшү жөнүндө маалыматты берип турушсун.

3. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттик:

- жарым жылдыктын жыйынтыктары боюнча отчеттук мезгилден кийинки айдын 25инен кечиктирибестен Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратына Программаны жана Иш-аракеттер планын аткаруунун жүрүшү жөнүндө жалпыланган отчет берип турсун;

- “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруулар бирлиги” юридикалык жактардын бирикмеси (макулдашуу боюнча) менен бирдикте кабыл алынган Программанын максаттары жана милдеттери жөнүндө кенири түшүндүрүү иштерин жана маалыматтык кампания еткерсүн.

4. Министрликтердин, мамлекеттик комитеттердин, администривдик ведомстволордун жетекчилерине, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнө, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын башчыларына Программанын жана Иш-аракеттер планынын иш-чараларын сапаттуу жана өз убагында аткаруу учун жеке жоопкерчилик жүктөлсүн.

5. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-декабрындагы № 678 “Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнүн 2013-2017-жылдарга карата программасы жөнүндө” токтому күчүн жоготту деп таанылсын.

6. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын уюштуруу иштери жана аймактык башкаруу бөлүмүнө жүктөлсүн.

7. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Премьер-министр

М.Д.Абылгазиев

Кыргызской Республики информацию о ходе реализации Программы и Плана действий.

3. Государственному агентству по делам местного самоуправления и межэтнических отношений при Правительстве Кыргызской Республики:

- по итогам полугодия, не позднее 25 числа месяца, следующего за отчетным периодом, представлять в Аппарат Правительства Кыргызской Республики обобщенный отчет о ходе реализации Программы и Плана действий;

- совместно с объединением юридических лиц «Союз местных самоуправлений Кыргызской Республики» (по согласованию) провести широкую разъяснительную и информационную кампанию о целях и задачах принятой Программы.

4. Возложить персональную ответственность на руководителей министерств, государственных комитетов и административных ведомств, полномочных представителей Правительства Кыргызской Республики в областях, глав местных государственных администраций и органов местного самоуправления за качественное и своевременное выполнение мероприятий Программы и Плана действий.

5. Признать утратившим силу постановление Правительства Кыргызской Республики «О Программе развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2013-2017 годы» от 18 декабря 2013 года № 678.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на отдел организационной работы и территориального управления Аппарата Правительства Кыргызской Республики.

7. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.

Премьер-министр

М.Д.Абылгазиев

Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга карата программасы

1. Киришүү

Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга карата программасы (мындан ары - Программа) жарапандардын турмушунун сапатын жакширтууга багытталган жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасында реформаларды андан ары ишке ашыруу үчүн иштеп чыгарылган. Программада Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2018-жылдын 20-апрелиндеги № 2377-VI токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Биримдик. Ишеним. Жаратмандык” программасында караган максаттар эске алынган.

Программа макулдашылган көз караштарды, максаттарды, артыкчылыктарды, милдеттерди, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкарууну 2018-2023-жылдары өнүктүрүүгө багытталган негизги чараларды аткаруу боюнча кызықдар тарааптардын ишин координациялоого арналган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-декабрындагы № 678 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнүн 2013-2017-жылдарга карата программасын ишке ашыруу боюнча иш-аракеттер планына ылайык пландаштырылган 48 иш-чаранын ичинен 37си аткарылган, 8 иш-чара Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтомдоруна ылайык алыш салынган.

Жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү маселелери актуалдуу бойdon калып, андан ары өркүндөтүүнү жана натыйжалуу башкарууну талап кылгандыгына байланыштуу аткаруу мөөнөтү узак болгон айрым иш-чаралар ушул Программага которулган.

Программа жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, жергиликтүү жамааттардын жана жарапандардын маанисин жогорулатууга багытталган.

2. Учурдагы кырдаалды баалоо

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин маалыматтары боюнча 2017-жылы калктын 1/3 белүгү (33,8 пайзы) шаарларда жана 2/3 белүгү (66,2 пайзы) – айыл жерлеринде жашайт. Өлконун бүткүл калкы жергиликтүү жамааттардан турат, алар өз укуктарын жергиликтүү өз алдынча башкаруу аркылуу ишке ашырышат.

**Программа
развития местного самоуправления
Кыргызской Республики на 2018-2023 годы**

1. Введение

Программа развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2018-2023 годы (далее – Программа) разработана для дальнейшей реализации реформ в системе местного самоуправления, направленных на улучшение качества жизни граждан. Программа учитывает цели, предусмотренные Программой Правительства Кыргызской Республики «Единство. Доверие. Созидание», утвержденной постановлением Жогорку Кенеша Кыргызской Республики от 20 апреля 2018 года № 2377-VI.

Программа предназначена для координации деятельности заинтересованных сторон по достижению согласованных видения, цели, приоритетов, задач, а также основных мер, направленных на развитие местного самоуправления в 2018-2023 годы.

Согласно Плану действий по реализации Программы развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2013-2017 годы, утвержденному постановлением Правительства Кыргызской Республики от 18 декабря 2013 года № 678, из запланированных 48 мероприятий выполнены 37, 8 мероприятий исключены в соответствии с постановлениями Правительства Кыргызской Республики.

В связи с тем, что вопросы развития местного самоуправления остаются актуальными и требуют дальнейшего совершенствования и эффективного управления, некоторые мероприятия с длительным сроком исполнения перенесены в настоящую Программу.

Программа направлена на повышение роли органов местного самоуправления, местных сообществ и граждан.

2. Оценка текущей ситуации

По данным Национального статистического комитета Кыргызской Республики за 2017 год, 1/3 часть населения (33,8 процента) проживает в городах и 2/3 части (66,2 процента) – в сельской местности. Все население страны состоит из местных сообществ, которые реализуют свои права через местное самоуправление.

В настоящее время в Кыргызской Республике 31 город и 453 айылных аймака. При этом все органы местного самоуправления существенно отличаются между собой по численности населения, количеству населенных пунктов, территории, экономическим возможностям развития и географическим условиям.

Азыркы убакта Кыргыз Республикасында 31 шаар жана 453 айыл аймагы бар. Мында жергилиттүү өз алдынча башкаруунун бардык органдары бири-биринен калкынын саны, калктуу конуштарынын саны, аймактары, экономикалык өнүктүрүү мүмкүнчүлүктөрү жана географиялык шарттары боюнча етө айырмаланып турушат.

Кыргыз Республикасынын Конституциясында өлкөдөгү бийлик системасынын курамдык бөлүгү катары жергилиттүү өз алдынча башкарууга өзүнчө бөлүм арналган. Жергилиттүү өз алдынча башкаруунун өнүгүүсүн жөнгө салуучу ченемдик укуктук база түзүлгөн.

Кыргыз Республикасында жергилиттүү өз алдынча башкаруунуна калыптандыруу тарыхы жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын андан ары иштеп кетүү жөндөмүн, алардын туруктуулугун, өзгөрүлмөлүү тышкы жана ички шарттарда жана жагдайларда өнүгүү жөндөмүн көрсөттү.

Мамлекеттик бийликтин жана жергилиттүү өз алдынча башкаруунун функцияларын жана ыйгарым укуктарын бөлүштүрүү жергилиттүү өз алдынча башкаруунун салыштырмалуу административдик, финанссылык-экономикалык жана саясий өз алдынчалыгын камсыз қылат.

Кыргыз Республикасында жергилиттүү өз алдынча башкаруунун өнүктүрүүнүн маанилүү жетишкендиги мыйзамдарга киргизилген финанссылык децентралдаштыруу болуп саналат. Жергилиттүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдары ресурстарды (жайыттарды, жаратылыш ресурстарын, жер участокторун ж.б.) башкаруу укутуна ээ. Мамлекеттик менчик мөнөн катары, муниципалдык менчик укугун таануу жергилиттүү өз алдынча башкаруунун экономикалык жана административдик потенциалын күчтөт.

Мамлекеттик органдардын жана жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин баалоо системасын киргизүү (ишеним индекси ж.б.) жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын натыйжалуулугун жана потенциалын жогорулатууну камсыз қылат.

Жергилиттүү өз алдынча башкаруу чейрөсүндө саясатты ишке ашыруу үчүн жооп берүүчү ыйгарым укуктуу органдын – Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергилиттүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттигин (мындан ары – жергилиттүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган) болушу, жергилиттүү өз алдынча башкаруу маселелерин мамлекеттик деңгээлде чечүүгө жана аны андан ары өнүктүрүү боюнча демилгелерди турмушка ашырууга мүмкүндүк берет. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызыкчылыктарын коргоо, алардын демилгелерин жылдыруу жана методикалык жардамдарды көрсөтүү үчүн “Кыргыз Республикасынын Жергилиттүү өз алдынча башкарууларынын бирлиги” юридикалык жактарынын бирикмеси иштейт.

Жогорку окуу жайларында бакалавриат жана магистратура деңгээлдеринде муниципалдык башкаруу боюнча адистерди даярдашат, жергилиттүү консультациялык кызмет көрсөтүүлөр онүгүүдө, жаштардын

В Конституции Кыргызской Республики отдельный раздел посвящен местному самоуправлению как составной части системы власти в стране. Сформирована нормативная правовая база, регулирующая развитие местного самоуправления.

История становления местного самоуправления в Кыргызской Республике показала жизнеспособность органов местного самоуправления, их устойчивость и способность развиваться в изменяющихся внешних и внутренних условиях и обстоятельствах.

Разграничение функций и полномочий государственной власти и органов местного самоуправления обеспечивает относительную административную, финансово-экономическую и политическую самостоятельность местного самоуправления.

Важным достижением развития местного самоуправления в Кыргызской Республике является финансовая децентрализация, закрепленная в законодательстве. Исполнительные органы местного самоуправления обладают правом управления ресурсами (пастбища, природные ресурсы, земельные участки и др.). Признание права муниципальной собственности, наряду с государственной, усиливает экономический и административный потенциал местного самоуправления.

Внедрение системы оценки деятельности государственных органов и органов местного самоуправления (индекс доверия и т.д.) обеспечивает повышение эффективности и потенциала органов местного самоуправления.

Наличие уполномоченного государственного органа, отвечающего за реализацию политики в сфере местного самоуправления, – Государственного агентства по делам местного самоуправления и межэтнических отношений при Правительстве Кыргызской Республики (далее – уполномоченный государственный орган по делам местного самоуправления) позволяет решать вопросы местного самоуправления на государственном уровне и воплощать инициативы по его дальнейшему развитию. Для защиты интересов органов местного самоуправления, продвижения их инициатив и оказания методической помощи действует объединение юридических лиц «Союз местных самоуправлений Кыргызской Республики».

В высших учебных заведениях готовят специалистов по муниципальному управлению на уровне бакалавриата и магистратуры, развиваются местные консультационные услуги, растет интерес молодежи к участию в делах местного самоуправления.

Для развития местного самоуправления привлекаются общественные организации и международные доноры.

3. Анализ проблем

Причинами большинства проблем в сфере местного самоуправления являются дотационность органов местного самоуправления, слабая роль

жергилиттүү өз алдынча башкаруу иштерине катышууга карата кызыгуулары өсүүдө.

Жергилиттүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү үчүн коомдук уюмдар жана эл аралык донорлор тартылууда.

3. Көйгөйлердү талдоо

Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын дотацияда турушу, жергилиттүү деңгээлде чечимдерди кабыл алуу процессинде жергилиттүү жамааттардын ролунун төмөндүгү жергилиттүү өз алдынча башкаруу чөйрөсүндөгү көйгөйлердүн көдчүлүгүнө себеп болуп саналат. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдары жергилиттүү жамаатты социалдык жана экономикалык өнүктүрүү программаларын пландаштырууда жана ишке ашырууда жарандардын муктаждыктарын толугу менен эсепке альшпайт. Бул жергилиттүү маанидеги маселелерди пландаштыруу жана алар боюнча чечимдерди кабыл алуу процесстерине коомчуулукту тартуу көндүмдөрүнүн жоктугунан улам болууда. Бүгүнкү күндө жергилиттүү жамааттардын кабыл алынган уставдары жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын жергилиттүү жамааттардын мүчөлөрү менен өз ара аракеттенүүлөрүнүн реалдуу каражаты боло албай калууда.

Жетишсиз экономикалык жана финансыйлык мүмкүнчүлүктөр жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарына жергилиттүү жамааттардын муктаждыктарына толугу менен жооп берүүгө жана сапаттуу муниципалдык кызматтарды көрсөтүүгө мүмкүнчүлүк бербейт.

Өлкөнүн административик-аймактык бөлүнчүү оптималаштыруу жүргүзүүнү талап кылат, мисалы, Ош облусунун Кара-Суу районунун калкынын саны (363,8 мин адам) Талас (240,0 мин адам) же Нарын 262,1 мин адам) облустарынын калкынын санынан көптүк кылат. Республикада бир гана айылдан турган 67 айыл аймагы бар. Ошол эле убакта курамына 20 мин адамдан ашун калкы бар, 15тен ашык айылдар кирген айыл аймактары бар.

Жергилиттүү жамааттардын бюджеттик камсыз болусу төмөн бойdon калууда. Колдонуудагы бюджеттер аралык системага ылайык жергилиттүү деңгээлге жергилиттүү маанидеги маселелерди чечүү жана откоруп берилген мамлекеттик ыйгарым укуктарды аткаруу үчүн зарыл болгондон аз ресурс бөлүнүт. 2018-жылдын 1-январына 453 айыл аймагынын ичинен 75и өзүн-өзү камсыздайт, бул 16,5%ды түзөт. 2017-жылы тенденшириүүчү гранттардын суммасы 1818,1 млн сомду түзүп, 2016-жылга салыштырмалуу 208,8 млн сомго көп болгон. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын бардык кирешелеринин үчтөн биринен ашунуу тенденшириүүчү гранттардын эсебинен келип түшөт, бул жергилиттүү бюджеттерди көз каранды кылат. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарына дотациялардын берилиши, алардын финансыйлык оз алдынчалыкка кызыкчылыктарын төмөндөтүүчү фактор болуп калды.

местных сообществ в процессе принятия решений на местном уровне. Органы местного самоуправления при планировании и реализации программ социального и экономического развития местного сообщества слабо учитывают потребности граждан. Это вызвано отсутствием навыков вовлечения общественности в процессы планирования и принятия решений по вопросам местного значения. На сегодняшний день принятые уставы местного сообщества не стали реальным инструментом взаимодействия органов местного самоуправления с членами местных сообществ.

Недостаточные экономические и финансовые возможности не позволяют органам местного самоуправления в полной мере отвечать на потребности местных сообществ и оказывать качественные муниципальные услуги.

Административно-территориальное деление страны требует проведения оптимизации, например, по численности населения Карагайский район Ошской области (363,8 тыс. чел.) превышает численность населения Таласской (240,0 тыс. чел.) или Нарынской (262,1 тыс. чел.) областей. В республике функционирует 67 айылных аймаков, состоящих только из одного села. В то же время существуют айылные аймаки, в состав которых входит более 15 сел, с населением более 20 тысяч человек.

Бюджетная обеспеченность местных сообществ остается низкой. Согласно действующей системе межбюджетных отношений, на местный уровень распределяется меньше ресурсов, чем необходимо для решения вопросов местного значения и исполнения делегированных государственных полномочий. На 1 января 2018 года 75 айылных аймаков из 453 являются самодостаточными, что составляет 16,5 %. В 2017 году сумма выравнивающих грантов составила 1818,1 млн сомов, по сравнению с 2016 годом больше на 208,8 млн сомов. Более трети от всех доходов органов местного самоуправления поступает за счет выравнивающих грантов, что делает местные бюджеты зависимыми. Предоставление органам местного самоуправления дотаций стало фактором, снижающим их заинтересованность в финансовой самостоятельности.

В отличие от айылных аймаков, доля выравнивающих грантов, получаемых городами, снижается. В 2016 году по сравнению с 2015 годом доходы городов выросли в среднем на 40 %, доходы айыл окмоту – только на 12 %, что создает неравные условия для развития городов и айылных аймаков.

Исполняемые органами местного самоуправления делегированные государственными органами полномочия финансово не подкрепляются. За последние годы увеличился на 3 вопроса список вопросов местного значения. Так, к вопросам местного значения добавлен вопрос об ответственности за правоовое просвещение граждан и предотвращение насилия в семье. В настоящее время сотрудники исполнительных органов местного самоуправления заняты исполнением делегированных государственных полномочий. В результате из-за загруженности

Айыл аймактарына караганда шаарлар алган тендешириүүчү гранттардын үлчүшү төмөндөөдө. 2015-жылга салыштырмалуу 2015-жылы шаарлардын кирешелери орточо 40%га, айыл өкмөттерүүнүн кирешелери – 12%-га гана өстү, бул шаарларды жана айыл аймактарын өнүктүрүү маселесинде төн эмес шарттарды түзүүдө.

Жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан аткарылуучу мамлекеттик органдардын өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктары финанссылык жактан бекемделбейт. Кийинки жылдары жергилиткүү маанидеги маселелердин тизмеси 3 маселеге көбейдү. Алсак, жергилиткүү маанидеги маселелердин катарына жараптарды укуктук жактан агартуу жана үй-буледө зомбулукту болтурбоо үчүн жоопкерчилик тууралуу маселе кошулду. Азыркы^{*} убакта жергилиткүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдарынын кызматкерлерди өткөрүлүп берилген мамлекеттик ыйгарым укуктарды аткаруу менен алек болушууда. Натыйжада жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматкерлеринин иш-жүгүнүн арбыгынына байланыштуу жергилиткүү маанидеги маселелер сапатсыз аткарылган фактылар орун алууда.

Жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарындагы башкаруунун сапаты башчыларынын тез-тез алмашуусуна жана алардын кесиптик денгээлинин төмөн болгондугуна байланыштуу дагы начарлоодо. Эреже катары, жергилиткүү кеңештин жаңы курамын шайлоо көп учурларда аткаруу органынын жетекчилигинин алмашуусуна алып келет.

Жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарында квалификациялуу кадрлардын жетишсиздиги, кызматкерлердин кесиптик дараметтеринин төмөндөөсү сакталууда. Кадрлардын келип-кетүүлөрүнүн денгээли жогору бойдон калууда.

Бош убакытты уюштурууда жана муниципалдык ишканалар жана кызматтарды көрсөтүү менен алектенген ишкерлер менен өз ара мамилелерди түзүүдө билимдин жана көндүмдөрдүн жетишсиздиги калк үчүн кызматтарды сапатсыз көрсөтүүгө алып келүүдө.

Жергилиткүү өз алдынча башкаруунун инфратүзүмдүк камсыз болусунун денгээли дагы жетишсиз.

Мамлекеттин жана жергилиткүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүлөрүн эске алуу менен аймактарды өнүктүрүүнүн комплекстүү пландары жок.

Жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарын текшерүүлөр алдын алуу мунөзүнө ээ эмес, жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинин натыйжалуулугунун жана майнаптуулугунун индикаторлоруна мониторинг жүргүзүү механизмдери жок.

Кыргыз Республикасынын жергилиткүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосунда муниципалитеттер аралык кызматташтык жана тажрыйба алмашуулар начар өнүккөн.

сотрудников органов местного самоуправления имеют место факты некачественного исполнения вопросов местного значения.

Качество управления в органах местного самоуправления снижается из-за частой сменяемости глав и их низкого профессионального уровня. Как правило, избрание нового состава местного кенеша часто приводит к смене руководства исполнительного органа.

Сохраняются недостаточность квалифицированных кадров в органах местного самоуправления, снижение потенциала сотрудников. Уровень текучести кадров продолжает оставаться высоким.

Недостаточные знания и навыки по организации услуг и построению взаимоотношений с муниципальными предприятиями и частными поставщиками услуг приводят к некачественному оказанию услуг населению.

Недостаточен уровень инфраструктурной обеспеченности местного самоуправления.

Отсутствует комплексное планирование развития территорий с учетом взаимодействия государства и местного самоуправления.

Проверки органов местного самоуправления не носят профилактического характера, отсутствуют механизмы мониторинга индикаторов результативности и эффективности деятельности органов местного самоуправления.

Слабо развиты межмуниципальное сотрудничество и обмен опытом между органами местного самоуправления Кыргызской Республики.

4. Цель, приоритетные направления, задачи и меры Программы

Цель Программы: к концу 2023 года ответственные местные сообщества и обеспеченные, стабильные органы местного самоуправления, взаимодействуя между собой, с органами государственного управления, обеспечат улучшение качества жизни граждан.

Меры по достижению поставленной цели будут осуществляться в трех приоритетных направлениях:

1. Повышение уровня участия членов местного сообщества в решении вопросов местного значения.

2. Укрепление обеспеченности, стабильности и авторитета органов местного самоуправления.

3. Мобилизация ресурсов для развития местного самоуправления.

§ 1. Повышение уровня участия членов местного сообщества в решении вопросов местного значения

Задача 1.1. Повысить уровень участия и ответственность членов местного сообщества за решение вопросов местного значения.

Совершенствовать работу органов местного самоуправления по обеспечению доступа граждан к информации об их правах и обязанностях

4. Программанын максаты, артыкчылыктуу багыттары, мильдеттери жана чарапары

Программанын максаты: 2023-жылдын аягына жоопкерчиликтүү жергиликтүү жамааттар жана туруктуу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары өз ара, мамлекеттик башкаруу органдары менен тыгыз аракеттенүү менен жарандардын жашоо-турмушунун салатын жакшыртышат.

Коюлган максаттарга жетүү боюнча чарапар төмөнкү үч артыкчылыктуу багыт боюнча жузөгө ашырылат:

1. Жергиликтүү жамааттын мүчөлөрүнүн жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө катышуу денгээлдерин жогорулатуу.
2. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын камсыз кылышын, туруктуулугун жана кадыр-баркын чындоо.
3. Жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү үчүн ресурстарды мобилизациялоо.

§1. Жергиликтүү жамааттын мүчөлөрүнүн жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө катышуу денгээлин жогорулатуу

1.1-мildet. Жергиликтүү жамааттын мүчөлөрүнүн жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө катышуу денгээлин жана жоопкерчилигин жогорулаттуу.

Жергиликтүү жамааттын мүчөлөрү катары жарандардын укуктары жана мильдеттери тууралуу маалыматтарга жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу боюнча жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин еркүндөтүү; жарандардын муктаждыктарын эске алуу менен аймактарды өнүктүрүү үчүн жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилигин көтөрүү. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, аймактык коомдук өз алдынча башкаруулардын жергиликтүү жамаат алдындагы отчёт берүү жол-жоболорун, аксакалдар сотторунун ишин методикалык камсыз кылууну жана ченемдик жөнгө салууну өркүндөтүү. "Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына аймактык коомдук өз алдынча башкаруулардын жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүдөгү жоопкерчиликтөрүн жогорулатуу жана аларды шайлоо механизмдерине тийиштүү маселелер боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү.

Муниципалдык социалдык заказ жана муниципалдык-жеке өнөктөштүк практикасын кенири киргизүү.

Жарандарды жергиликтүү денгээлде мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр системасың өркүндөтүү процессине тартууну камсыз кылуу.

как членов местного сообщества; повысить ответственность органов местного самоуправления за развитие территорий с учетом потребностей граждан. Совершенствование процедуры отчетности органов местного самоуправления, территориальных общественных самоуправлений перед местным сообществом, методического обеспечения и нормативного регулирования деятельности судов аксакалов. Внесение изменений в Закон Кыргызской Республики «О местном самоуправлении» по вопросам повышения ответственности территориальных общественных самоуправлений за решение вопросов местного значения и механизмов их избрания.

Широко внедрить практику муниципального социального заказа и муниципально-частного партнерства.

Обеспечить вовлечение граждан в процесс совершенствования системы предоставления государственных и муниципальных услуг на местном уровне.

Задача 1.2. Разработать и внедрить новые механизмы взаимодействия местного самоуправления и государственных органов.

Создать устойчивую комплексную систему регулярного взаимодействия органов местного самоуправления между собой и с государственными органами.

Проводить дальнейшую работу по оптимизации административно-территориального устройства.

Разработать и внедрить механизмы координации работы органов местного самоуправления с государственными органами по вопросам планирования социально-экономического развития местного самоуправления.

Ожидаемые результаты: члены местных сообществ и их объединения становятся активными субъектами развития местного самоуправления, в равной мере используют свои права и исполняют обязанности членов местного сообщества; повышается инициативность граждан, участие в выработке коллективных решений по вопросам местного значения; контроль государства в сфере соблюдения законодательства органами местного самоуправления упорядочен и носит профилактический характер, способствует повышению эффективности местного самоуправления.

§ 2. Обеспеченные и стабильные органы местного самоуправления

Задача 2.1. Создать условия для экономического развития и достижения финансовой обеспеченности местного самоуправления.

Совершенствовать распределение доходов и расщепление налогов между государством и местным самоуправлением. Совершенствовать систему выравнивания местных бюджетов в целях стимулирования развития местного самоуправления.

1.2-милдет. Жергилектүү өз алдынча башкаруунун жана мамлекеттик органдардын өз ара аракеттенүүлөрүнүн жана механизмдерин иштеп чыгуу жана киргизүү.

Жергилектүү өз алдынча башкаруу органдарынын ич ара жана мамлекеттик органдар менен үзгүлтүксүз өз ара аракеттенүүлөрүнүн түрүктуу комплекстүү системасын түзүү.

Административик-аймактык түзүлүштү оптималдаштыруу боюнча жумуштарды андан ары жүргүзүү.

Жергилектүү өз алдынча башкарууну социалдык-экономикалык өнүктүрүүнү пландаштыруу маселелери боюнча жергилектүү өз алдынча башкаруу органдарынын мамлекеттик органдар менен иштөөсүн координациялоонун механизмдерин иштеп чыгуу жана киргизүү.

Күтүлгөн натыйжалар: жергилектүү жамааттардын мучелөрү жана алардын бирикмелери жергилектүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнүн активдүү субъекттери болуп калышат, төн өлчөмде өздөрүнүн укуктарын пайдаланышат жана жергилектүү жамааттын мүчөлөрүнүн милдеттерин аткарышат; жараптардын демилге көтөрүү, жергилектүү маанидеги маселелер боюнча жамааттык чечимдерди иштеп чыгууга катышуу деңгээли; мамлекеттин жергилектүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан мыйзамдарды сактоо чейрөсүндөгү көзөмөлү тартипке салынган жана профилактикалык мүнөзгө ээ, жергилектүү башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатууга ёбөлгө болот.

§2. Камсыз кылышынган жана түрүктуу жергилектүү өз алдынча башкаруу органдары

2.1-милдет. Жергилектүү өз алдынча башкаруунун экономикалык өнүктүрүү жана финансыйк камсыздоого жетишүүсү үчүн шарттарды түзүү.

Кирешелерди бөлүштүрүүнү жана мамлекет менен жергилектүү өз алдынча башкаруунун ортосунда салыктарды бөлүштүрүүнү өркүндөтүү. Жергилектүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө дем берүү максатында жергилектүү бюджеттерди тендештириүү системасын өркүндөтүү.

Инвестицияларды тартуу жана айыл аймактарында ишкөр субъекттерди өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү, жергилектүү өз алдынча башкаруу органдарынын кирешелерин жогорулатуу маселелери боюнча жергилектүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматкерлеринин жана жергилектүү кенештердин депутаттарынын потенциалын жогорулатуу.

2.2-милдет. Башкаруу органдарынын түрүктуулугун жана жергилектүү өз алдынча башкаруунун жетекчилеринин кесиптик шайкештигин камсыз кылуу.

Башкаруу органдарынын түрүктуулугун камсыз кылуу жергилектүү өз алдынча башкаруу органдарынын башчыларынын, жергилектүү кенештердин депутаттарынын потенциалын жогорулатуу.

Создать условия для привлечения инвестиций и развития субъектов предпринимательства в айылных аймасах, повысить потенциал сотрудников органов местного самоуправления и депутатов местных кенешей по вопросам повышения доходов органов местного самоуправления.

Задача 2.2. Обеспечить стабильность органов управления и профессиональное соответствие руководителей местного самоуправления.

Обеспечить стабильность органов управления, повысить потенциал глав органов местного самоуправления, депутатов местных кенешей.

Внести изменения в Закон Кыргызской Республики «О местном самоуправлении» в части выдвижения кандидатов для избрания на должность главы айыл окумоту и повышения квалификационных требований к главе айыл окумоту. Провести обучение ответственных секретарей по вопросам правоприменения. Обеспечить подключение органов местного самоуправления к системе межведомственного электронного взаимодействия «Тундук».

Задача 2.3. Повысить способность органов местного самоуправления решать вопросы жизнеобеспечения местного сообщества.

Продолжить процесс оптимизации системы предоставления муниципальных услуг. Разработать предложения по повышению уровня инфраструктурной обеспеченности местного самоуправления, включая обеспечение органов местного самоуправления доступом к сети Интернет, и развитию электронных форм предоставления услуг.

Задача 2.4. Укрепить кадровый потенциал органов местного самоуправления.

Создание условий для повышения потенциала сотрудников органов местного самоуправления. Организация проведения семинаров, обучающих тренингов.

Создать механизмы и мотивацию привлечения квалифицированных кадров в органы местного самоуправления.

Ожидаемые результаты: повышение доверия граждан к органам местного самоуправления (исходя из показателя уровня доверия населения к органам местного самоуправления, из показателя Индекса доверия населения), реализуется экономический потенциал территорий, повышается уровень жизни населения и уровень инфраструктурной обеспеченности местного самоуправления, снижается социальное недовольство населения, растет потенциал сотрудников органов местного самоуправления, муниципальная служба становится более привлекательной.

§ 3. Мобилизация ресурсов для развития местного самоуправления

Задача 3.1. Сформировать программно-ориентированные местные бюджеты, включающие бюджеты развития.

“Жергилиттүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыңзамына айыл өкмөтүнүн башчысынын кызмаг ордуна шайлоо үчүн талапкерлерди көрсөтүү жана айыл өкмөтүнүн башчысына карата квалификациялык талаптарды жогорулаттуу боюнча өзгөртүүлөрдү киргизүү. Укук колдонуу маселеси боюнча жооптуу катчыларды окутуу. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарын “Түндүк” ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттөнүү системасына кошууну камсыздоо.

2.3-милдет. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын жергилиттүү жамааттын жашоо-тиричилигин камсыз кылуу маселелерин чечүүгө жөндөмдөрүн арттыруу.

Муниципалдык кызмат көрсөтүү системасын оптималдаштыруу процессин улантуу. Жергилиттүү өз алдынча башкаруунун инфратүзүмдүк камсыз болуу деңгээлин жогорулатуу, анын ичинде жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарын Интернет тармагына кошуулусун камсыз кылуу жана кызмат көрсөтүүлөрдүн электрондук формаларын өнүктүрүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу.

2.4-милдет. Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын кадрдык потенциалын чындоо.

Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматкерлеринин потенциалын жогорулатуу үчүн шарттарды түзүү. Семинарларды, окутуучу тренингдерди еткөрүүнү үюштуруу.

Жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарына квалификациялуу кадрларды тартуунун механизмдерин жана жүйөлөрүн түзүү.

Күтүлгөн натыйжалар: жаандардын жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарына карата болгон ишенимдерин өстүрүү (калктын жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарына карата болгон ишеним деңгээлинин көрсөткүчүнөн улам, калктын ишеним Индексинин көрсөткүчүнөн улам), аймактардын экономикалык потенциалы ишке ашырылууда, калктын жашоо-тиричилигинин деңгээли жана жергилиттүү өз алдынча башкаруунун инфратүзүмдүк камсыз болуусунун деңгээли жогорулоодо, калктын социалдык нааразылдыктары төмөндөп жатат, жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматкерлеринин потенциалы өсүүдө, муниципалдык кызмат бир кыйла жагымдуу болууда.

§ 3. Жергилиттүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү үчүн ресурстарды мобилизациялоо

3.1-милдет. Өнүктүрүү бюджеттери камтылган, программалык-багытталган жергилиттүү бюджеттерди түзүү.

Аймактарды социалдык-экономикалык өнүктүрүүнү пландаштыруунун программалык-максаттуу механизмдерин; жергилиттүү бюджеттер үчүн программалык негизде бюджеттөө механизмдерин киргизүү.

Внедрить механизмы программно-целевого планирования социально-экономического развития территорий; механизмы бюджетирования на программной основе для местных бюджетов.

Создать условия для формирования бюджетов развития. Изменить систему стимулирующих грантов, преобразовав их в бюджеты развития каждого органа местного самоуправления.

Повысить потенциал органов местного самоуправления по вопросам бюджетирования на программной основе, планирования и управления бюджетными инвестициями.

Задача 3.2. Повысить уровень участия местного сообщества в формировании доходов и управлении ресурсами.

Внедрить меры повышения доходной обеспеченности местных бюджетов. Улучшить качество прогнозирования доходов местных бюджетов на основе социально-экономических показателей.

Повысить уровень информированности граждан по вопросам формирования доходов местного самоуправления.

Завершить инвентаризацию муниципальной собственности. Внедрить механизмы обеспечения прозрачности принятия и исполнения решений по использованию муниципальной собственности. Разработать и внедрить методику рыночных механизмов использования ресурсов на местном уровне, включая методику оценки имущества.

Повысить эффективность использования муниципальных ресурсов, в том числе через внедрение электронной торговой площадки для проведения электронного аукциона по продаже и предоставлению в аренду муниципального имущества.

Совершенствовать систему оказания услуг населению. Повысить потенциал депутатов местных кенешей по вопросам бюджетирования и контроля.

Задача 3.3. Обеспечить полное финансирование функций органов местного самоуправления.

Провести инвентаризацию функций и государственных полномочий, делегируемых органам местного самоуправления, сделать анализ эффективности механизмов делегирования по отдельным полномочиям. Провести анализ общей суммы финансовых затрат на делегирование государственных полномочий органам местного самоуправления, финансируемых из республиканского бюджета, устранить пробелы в законодательстве.

Ожидаемые результаты: расходы местных бюджетов направлены на приоритеты развития местных сообществ; повышается уровень доходов местных сообществ (расчетные доходы местного самоуправления на одного гражданина); сокращается количество нефинансируемых функций и вопросов, выполняемых органами местного самоуправления.

Өнүктүрүү бюджеттерин калыптастырууга шарттарды түзүү. Аларды ар бир жергиликтүү өз алдынча башкаруу органының өнүктүрүү бюджетине кайра түзүү менен дем берүүчү гранттар системасын өзгөртүү.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын программалык негизде бюджеттөө, бюджеттик инвестицияларды пландаштыруу жана башкаруу потенциалын жогорулатуу.

3.2-милдет. Жергиликтүү жамааттын кирешелерди калыптастыруу жана ресурстарды башкаруу иштерине катышуу деңгээлдерин арттыруу.

Жергиликтүү бюджеттердин кирешелик камсыз болуусун жогорулаттуу чараларын киргизүү. Социалдык-экономикалык көрсөткүчтөрдүн негизинде жергиликтүү бюджеттердин кирешелерин божомолдоонун сапатын жакшыртуу.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун кирешелерин калыптастыруу маселелери боюнча жарапдардын маалыматтуулук деңгээлин жогорулатуу.

Муниципалдык менчикти инвентаризациялоону бүтүрүү. Муниципалдык менчикти пайдалануу боюнча чечимдерди кабыл алуунун жана аткаруунун ачык-айкындыгын камсыз кытуучу механизмдерди киргизүү. Мүлкү баалоону кошуп алганда, жергиликтүү деңгээлде ресурстарды пайдалануунун рыноктук механизмдеринин методикасын иштеп чыгуу жана киргизүү.

Муниципалдык ресурстарды пайдалануунун натыйжалуулугун, анын ичинде муниципалдык мүлкүтү сатуу жана ижарага берүү боюнча электрондук аукцион өткөрүү үчүн электрондук соода аянттарын киргизүү аркылуу көтөрүү.

Калкка кызмат көрсөтүү системасын өркүндөтүү. Бюджеттөө жана контролдоо маселелери боюнча жергиликтүү көнөштердин депутаттарынын потенциалын жогорулатуу.

3.3-милдет. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын функцияларын толук каржылоону камсыз кылуу.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына өткөрүп берилген функцияларын жана мамлекеттик ыйгарым укуктарды инвентаризациялоо, айрым ыйгарым укуктарды өткөрүп берүү механизмдеринин натыйжалуулугун талдоого алуу. Республикалык бюджеттен каржылануучу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына мамлекеттик ыйгарым укуктарды өткөрүп берүүгө кеткен финанссылык чыгымдардын жалпы суммасын талдоо, мыйзамдардагы өксүктөрдү четтетүү.

Күтүлүүчү натыйжа: жергиликтүү бюджеттердин чыгымдары жергиликтүү жамаатты өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттарына багытталган; жергиликтүү жамааттардын кирешелеринин деңгээли (жергиликтүү өз алдынча башкаруунун бир жарангга эсептик кирешеси) жогорулоодо; жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан аткарылуучу каржыланбаган функциялардын жана маселелердин саны кыскарууда.

5. Риски реализации Программы

В качестве возможных рисков рассматриваются:

1) риски, связанные с несовершенством принятых процедур, недостаточной технической и нормативной правовой поддержкой данной Программы, потерей институциональной памяти и потенциала в результате частой сменяемости руководителей органов местного самоуправления и текучести кадров, отсутствием реальной мотивации и заинтересованности государственных органов и органов местного самоуправления, коррупционными рисками;

2) риски, связанные с кризисными явлениями в экономике, снижением темпов роста экономики и уровня инвестиционной активности, кризисом банковской системы и т.п. Изменение уровня мировых цен на товары и услуги в аграрном секторе может привести к снижению доходности местных сообществ;

3) риски дестабилизации, религиозные, межэтнические факторы нарушения стабильности;

4) риски, связанные с высоким темпом внешней и внутренней миграции.

Для предотвращения рисков Программой предусмотрены механизмы мониторинга и оценки, внесения необходимых корректировок в задачи.

6. Оценка потребностей в ресурсах

Финансирование реализации Программы будет проводиться с учетом дальнейшего развития экономики Кыргызской Республики, а также создания благоприятных условий для развития экономической активности на местном уровне.

Эффективность использования ресурсов местных бюджетов будет обеспечиваться за счет усиления подотчетности и прозрачности деятельности органов местного самоуправления, снижения коррупционных рисков.

Особое внимание будет уделено реализации частных инициатив по развитию местного самоуправления, координации деятельности международных партнеров по развитию.

Мероприятия, закрепленные за государственными органами, будут реализованы за счет предусмотренных министерствам и ведомствам средств республиканского бюджета.

7. Мониторинг и оценка реализации Программы

Мониторинг и оценка реализации Программы организуются уполномоченным государственным органом по делам местного самоуправления.

5. Программаны ишке ашыруунун тобокелдиктери

Мүмкүн болуучу тобокелдиктер катары төмөнкүлөр караган:

1) кабыл алынган жол-жоболордун өркүндөтүлбөгөнү, ушул Программаны техникалык жана ченемдик укуктук жактан жетишсиз колдоого алуу, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринин тез-тез алмашууларынын жана кадрлардын келип-кетүүлөрүнүн натыйжасында институттук эс-тутумдун жана потенциалдын жоголуусу, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын реалдуу жүйөлөрүнүн жана кызықдарлыгынын болбогондугу, коррупциялык коркунчтар менен байланышкан тобокелдиктер;

2) экономикадагы кризистик кубулуштар, экономиканын өсүү темптеринин жана инвестициялык активдүүлүк деңгээлинин төмөндөөсү, банк системасындағы кризис ж.б. байланыштуу тобокелдиктер. Агрардык сектордогу товарларга жана кызмат көрсөтүүлөргө карата дүйнөлүк баалардын деңгээлинин өзгөрүүсү жергиликтүү жамааттардын кирешесинин төмөндөшүнө алыш келиши мүмкүн;

3) туруксуздук, туруктуулукту бузуунун диний, этностор аралык факторлорунун тобокелдиктери;

4) тышкы жана ички миграциянын жогорку темптери менен байланышкан тобокелдиктер.

Тобокелдиктердин алдын алуу үчүн Программада мониторинг жана баалоо, милдеттерге зарыл болгон түзөтүүлөрдү киргизүү механизмдері караган.

6. Ресурстарга болгон мұктаждыктарды баалоо

Программаны ишке ашырууну каржылоо Кыргыз Республикасынын экономикасын андан ары өнгүктүрүүнү, ошондой эле жергиликтүү деңгээлде экономикалык активдүүлүкту өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүүну эсепке алуу менен жүргүзүлөт.

Жергиликтүү бюджеттердин ресурстарын пайдалануунун натыйжалуулугу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинин отчеттуулугун жана ачык-айкындыгын арттыруунун, коррупциялык тобокелдиктерди төмөндөтүүнүн эсебинен камсыз кылышат.

Жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүүдөгү жеке демилгелерди ишке ашырууга, өнүктүрүү боюнча эл аралык өнектөрдүн иштерин координациялоого өзгөчө көңүл бурулат.

Мамлекеттик органдарга бекитилип берилген иш-чаралар министрликтерге жана ведомстволорго караган респубикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен ишке ашырылат.

Результаты мониторинга и оценки рассматриваются уполномоченным государственным органом по делам местного самоуправления, принимающим на их основе решение о корректировке Программы в установленном порядке.

Источниками информации для мониторинга и оценки реализации Программы будут данные статистического наблюдения, информация государственных и муниципальных органов, ответственных за реализацию мероприятий Программы.

Результаты мониторинга и оценки будут размещаться на сайте уполномоченного государственного органа по делам местного самоуправления и распространяться через средства массовой информации.

---

7. Программаны ишке ашырууга мониторинг жана баалоо жүргүзүү

Программаны ишке ашырууга мониторинг жана баалоо жүргүзүү жергилктүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан уюштурулат.

Мониторинг жана баалоо жүргүзүүнүн натыйжалары жергилктүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан каралат жана алардын негизинде белгиленген тартилте Программага түзөтүүлөрдү киргизүү жөнүндө чечим кабыл алынат.

Программаны ишке ашырууга мониторинг жана баалоо жүргүзүү үчүн маалымат булактары болуп статистикалык байкоолордун маалыматтары, Программанын иш-чараларын аткаруу үчүн жооптуу мамлекеттик жана муниципалдык органдардын маалыматтары саналат.

Мониторинг жана баалоо жүргүзүүнүн жыйынтыктары жергилктүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын сайтына жайгаштырылат жана жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу жайылтылат.

**Кыргыз Республикасында жергиликтүү оз алдынча башкарууның өнүктүрүүнүн
2018-2023-жылдарга карата программасынын аткаруу боюнча иш-аракеттер
планы**

№	Милдеттер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөөнөтү	Күтүлгөн иштөйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1. Жооптуу жергиликтүү жамаат						
1.1	Жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүде жергиликтүү жамааттардын мүчөлорунун жоопкерчилигин жогорулатуу	1.1.1. ЖЕӨБ органдарынын жергиликтүү жамааттар алдында отчеттуулугу боюнча методикалык колдонмо иштеп чыгуу	ЖЕӨБ органдарынын жергиликтүү жамааттар алдында отчеттуулугу боюнча методикалык колдонмо иштелип чыгарылган, ЖЕӨБ жана этностор агенттегинин директоруунун буйругу менен бекитилген жана ЖЕӨБ органдарына жиберилген	ЖЕӨБ органдарынын жергиликтүү жамааттар алдында отчеттуулугу боюнча методикалык колдонмо иштелип чыгарылган, ЖЕӨБ жана этностор агенттегинин директоруунун буйругу менен бекитилген жана ЖЕӨБ органдарына жиберилген	ЖЕӨБ жана этностор агенттеги, ЖЕӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), КЭУ (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		1.1.2. Жергиликтүү жамааттын мүчөсүнүн укуктары жана милдеттери жөнүндө экспертиччи иштеп чыгуу	Жергиликтүү жамааттын мүчөсүнүн укуктары жана милдеттери жөнүндө экспертиччи иштелип чыгарылган жана ЖЕӨБ органдарына жиберилген	Жергиликтүү жамааттын мүчөсүнүн укуктары жана милдеттери жөнүндө экспертиччи иштелип чыгарылган жана ЖЕӨБ органдарына жиберилген	ЖЕӨБ жана этностор агенттеги, ЖЕӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), КЭУ (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		1.1.3. Жергиликтүү жамааттын ЖЕӨБ органдары аркылуу	Жергиликтүү жамааттын ЖЕӨБ органдары аркылуу	Жергиликтүү жамааттын ЖЕӨБ органдары аркылуу	ЖЕӨБ жана этностор агенттеги, ЖЕӨБ	Мамлекеттик органдын бекитилген

Приложение 2

**План действий по реализации
Программы развития местного самоуправления Кыргызской Республики на 2018-2023 годы**

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1. Ответственное местное сообщество						
1.1	Повысить ответственность членов местных сообществ за решение вопросов местного значения	1.1.1. Разработка методического руководства по отчетности органов МСУ перед местными сообществами	29 марта 2019 года	Разработано методическое руководство по отчетности органов МСУ перед местными сообществами, утверждено приказом директора ГАМСУМО и направлено в органы МСУ	ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		1.1.2. Разработка Памятки о правах и обязанностях члена местного сообщества	15 декабря 2018 года	Разработана Памятка о правах и обязанностях члена местного сообщества и направлена в органы МСУ	ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		1.1.3. Внедрение практики и разработка методического	28 июня 2019 года	Разработано и принято методическое	ГАМСУМО, органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета

№	Миндер	Чаралар/Иш-арасынан	Ишке аныруу мөөнөтү	Күтүлгөн паттайжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
		социалдык заказга катышуусу тууралуу методикалык колдонмону иштеп чыгуу жана практикага киргизүү		социалдык заказга катышуусу боюнча методикалык колдонмо иштелип чыгарылган жана кабыл алынган	органдары (макулдашуу боюнча), ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), КЭУ	бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		1.1.4. Кызмат көрсөтүүлөрдүн (ЖӨБ органдары жана жарандар учун) сапатына жана жеткиликтүүлүгүнө мониторинг жүргүзүү процессине жарандарды тартуу жана жергиликтүү жамаатка жергиликтүү бюджеттен дем берүүчү гранттар практикасын жайылтуу жолу менен жарандык демилгелерди колдоо боюнча методикалык колдонмону иштеп чыгуу	2018-жылдын 15-декабры	Методикалык колдонмо иштелип чыгарылган, ЖӨБ жана этностор агенттигинин директорууну буйругу менен бекитилген жана ЖӨБ органдарына жеткирилген	ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча), ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), КЭУ	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		1.1.5. АКӨБ жоопкерчилгигиң жогорулаттуу маселелери жана АКӨБ шайлоо формалары боюнча “Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын	2019-жылдын 14-декабры	АКӨБ жоопкерчилгигин жогорулаттуу маселелери жана АКӨБ шайлоо формалары боюнча “Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына	ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча), КЭУ	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

2

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
		руководства об участии местного сообщества в социальном заказе через органы МСУ		руководство по участию местного сообщества в социальном заказе через органы МСУ	Союз МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	государственного органа, за счет донорских средств
		1.1.4. Разработка методического руководства по вовлечению граждан в процесс мониторинга качества и доступности услуг (для органов МСУ и граждан) и поддержке гражданских инициатив путем распространения практики стимулирующих грантов местному сообществу из местного бюджета	15 декабря 2018 года	Разработано методическое руководство, утверждено приказом директора ГАМСУМО и доведено до органов МСУ	ГАМСУМО, органы МСУ (по согласованию), Союз МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		1.1.5. Разработка проекта Закона Кыргызской Республики о внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О местном самоуправлении» по вопросам повышения ответственности ТОС и форм избрания ТОС	14 декабря 2019 года	Внесены изменения в Закон Кыргызской Республики «О местном самоуправлении» в части повышения ответственности ТОС и форм избрания ТОС	ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
1.2.	Внедрить новые механизмы	1.2.1. Разработка проекта документа,	15 декабря 2018 года	Разработан регламент	ГАМСУМО,	В рамках утвержденного

2

№	Министер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөөнөтү	Күтүлгөн натыйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
		Мыйзамына өзөртүүлөрдү киргизүү туралуу Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу		өзөртүүлөр киргизилген	(макулдашуу боюнча)	
1.2.	ЖӨБ органдарынын жана мамлекеттик органдардың өз ара аракеттенүүлөрүнүн жаңы механизмдерин киргизүү	1.2.1. Муниципалитеттер аралык өз ара аракеттенүүлөрүн жана ЖӨБ аткаруу органдарынын мамлекеттик органдар менен регламенттөөчү документтин долбоорун иштеп чыгуу	2018-жылдын 15-декабры	ЖӨБ органдарынын мамлекеттик органдар менен өз ара аракеттегүү регламенти иштелип чыгарылган, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечими менен бекитилген	ЖӨБ жана этностор агенттиги, КРӨЫӨ, ЖМА, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча), КЭУ (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		1.2.2. Административдик-аймактык түзүлүштүрүкүндөтүү жана аларды ишке ашыруу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу	2019-жылдын 14-декабры	Административдик-аймактык түзүлүштүрүкүндөтүү боюнча сунуштар иштелип чыгарылган жана КРФА киргизилген	ЖӨБ жана этностор агенттиги, УСИИ, КРӨЫӨ, ЖМА, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча), КЭУ (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

3

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
	взаимодействия органов МСУ и государственных органов	регламентирующего межмуниципальное взаимодействие и взаимодействие исполнительных органов МСУ с государственными органами		взаимодействия органов МСУ с государственными органами, утвержден решением Правительства Кыргызской Республики	ПП ПКР, МГА, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		1.2.2. Разработка предложений по совершенствованию административно-территориального устройства и их реализация	14 декабря 2019 года	Предложения по совершенствованию административно-территориального устройства разработаны и внесены в АПКР	ГАМСУМО, НИСИ, ПП ПКР, МГА, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию), НКО (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
2. Обеспеченные и стабильные органы местного самоуправления						
2.1.	Создать условия для экономического развития и достижения финансовой обеспеченности местного самоуправления	2.1.1. Разработка механизма выравнивания местных бюджетов для стимулирования развития органов МСУ	30 сентября 2019 года	Положение о механизмах выравнивания местных бюджетов для стимулирования развития органов МСУ утверждено приказом МФ	МФ, ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		2.1.2. Разработка и включение рекомендаций по созданию условий для	15 декабря 2022 года	разработаны рекомендации по созданию условий	МЭ, ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета

3

№	Министр	Чарапар/Инициативы	Ишке ашияруу мөнотү	Күтүлгөн натыйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
2. Жергиликтүү өз алдынча башкармачынын камсыздалган жана туруктуу органдары						
2.1.	Жергиликтүү өз алдынча башкармачынын экономикалык өнүктүрүү жана финансалык камсыздолуга жетишүү үчүн шарттарды түзүү	2.1.1. ЖӨБ органдарын өнүктүрүүгө дем берүү үчүн жергиликтүү бюджеттерди тендеө механизмин иштеп чыгуу	2019-жылдын 30-сентябрь	ЖӨБ органдарын өнүктүрүүгө дем берүү үчүн жергиликтүү бюджеттерди тендеө механизмдери жөнүндө жобо ФМ байргуу менен бекитилген	ФМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилгес бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		2.1.2. Жергиликтүү жамааттарда ишкердик субъекттерди өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу жана киргизүү	2022-жылдын 15-декабрь	Жергиликтүү жамааттарда иликердик субъекттерди өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү боюнча сунуштар иштелип чыккан жана ЖӨБ органдарына пайдалануу үчүн жиберилген	ЭМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), КЭУ (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилгес бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		2.1.3. Жергиликтүү кенештердин депутаттарын жана ЖӨБ органдарынын кызматкерлерин аймактарды жана ЖӨБДү экономикалык өнүктүрүү маселелери боюнча окугуу	2018-2019-жылдар	Жергиликтүү кенештердин депутаттарын жана ЖӨБ органдарынын кызматкерлерин жергиликтүү экономикалык өнүктүрүү менен байланышкан беш тема боюнча окугуу уюштурулган жана еткерүлгөн	ЖӨБ жана этностор агенттиги, МКК (макулдашуу боюнча), ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилгес бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
		развития субъектов предпринимательства в местных сообществах		для развития субъектов предпринимательства в местных сообществах и направлены в органы МСУ для использования	согласованию), НКО (по согласованию)	государственного органа, за счет донорских средств
		2.1.3. Обучение депутатов местных кенешей и сотрудников органов МСУ по вопросам экономического развития территорий и МСУ	2018-2019 годы	Организовано и проведено обучение депутатов местных кенешей и сотрудников органов МСУ по пяти темам, связанным с местным экономическим развитием	ГАМСУМО, ГКС (по согласованию), Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		2.1.4. Привлечение инвестиций для реализации мероприятий в сфере МСУ в рамках Концепции региональной политики, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики от 31.03.2017 года № 194	2018-2023 годы	Проведено по 5 мероприятий (ежегодно) по привлечению инвестиций	АПЗИ, министерства и ведомства, органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств

№	Мидбеттер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөнөтү	Күтүлгөн натыйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
		2.1.4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 31-мартындагы № 194 токтому менен бекитилген Региондук саясат концепциясынын алкагында ЖӨБ чойрөсүндөгү иш-чараларды аткаруу үчүн инвестицияларды тартуу	2018-2023-жылдар	Инвестицияларды тартуу боконча (жыл сайын) 5тен иш-чара өткөрүлгөн	Инвестициялар агенттиги, министрликтер жана ведомстволор, ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
2.2.	ЖӨБ органдарынын башкаруунун туруктуулугун жана ЖӨБ органдарынын жетекчилеринин кесиптик шайкештигин камсыз кылуу	2.2.1. Айыл өкмөтүнүн башчысы кызмат ордуна шайлоо учун талапкерлерди сунуштоо жана айыл өкмөтүнүн башчысына карата квалификациялык талаптарды жогорулаттуу боюнча “Жергилиттүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына езгертуулорду киргизүү тууралуу Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу	2020-жылдын 31-марты	Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору иштелип чыккан жана КРӨА киргизилген	ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (Макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдыя бекитилгиси бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
2.2.	Обеспечить стабильность управления органов МСУ и профессиональное соответствие руководителей органов МСУ	2.2.1. Разработка проекта Закона Кыргызской Республики о внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «о местном самоуправлении» в части назначения кандидатов для избрания на должность главы айыл окумоту и повышения квалификационных требований к главе айыл окумоту 2.2.2. Проведение обучения ответственных секретарей по вопросам правоприменения	31 марта 2020 года	Проект Закона Кыргызской Республики разработан и внесен в АПКР Проведено обучение ответственных секретарей 453 айыл окумоту	ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), ГКС (по согласованию), АГУПКР (по согласованию), ГАМСУМО, МЮ	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
2.3.	Повысить способность органов МСУ к решению вопросов местного значения	2.2.3. Подключение органов МСУ к системе межведомственного электронного взаимодействия «Тундук» 2.3.1. Разработка рекомендаций по оптимизации предоставления	31 марта 2020 года	Органы МСУ подключены к системе межведомственно-го электронного взаимодействия «Тундук» Разработаны рекомендации и доведены до органов МСУ	ГАМСУМО, ГП «ЦЭВ»	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
			31 октября 2019 года		ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа

№	Министер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөнүтү	Күтүлгөн патыйжалар (продукт)	Жооптуу яткаруучулар	Каржылоо булактары
2.2.		2.2.2. Укук колдонуу маселелери боюнча жооптуу катчыларды окутуу	2018-2019-жылдар	453 айыл охмотунуу жооптуу катчышары окугуудан откорулган	МКК (макулдапуу боюнча), КРПМБЛ (макулдапуу боюнча), ЖОБ жана этностор агенттиги, ЮМ	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		2.2.3. ЖОБ органдарын “Түндүк” ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү системасына кошуу	2020-жылдын 31-марты	ЖОБ органдары “Түндүк” ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү системасына кошуулган	ЖОБ жана этностор агенттиги, “ЭАБ” МИ	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
2.3	ЖОБ органдарынын жергилиткүү жамааттын жашоотиричилгин камсыз кылуу маселелерин чечүүгө жөндөмдерүн арттыруу	2.3.1. “Бирдиктүү терезени” киргизүү менен муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү оптималдаштыруу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу	2019-жылдын 31-октябрь	Сунуштар иштелип чыккан жана ЖОБ органдарына жеткирилген	ЖОБ жана этностор агенттиги, ЖОБ бирлиги (макулдапуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		2.3.2. ЖОБ инфратүзүмдүк камсыз болуу деңгээлин жогорулатуу боюнча программыны иштеп чыгуу	2020-жылдын 25-августу	Программа иштелип чыккан жана ЖОБ органдарына чейин жеткирилген	ЖОБ жана этностор агенттиги, КРФ ЫӨ ЖМА, ЖОБ бирлиги (макулдапуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук

6

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
2.4	Укрепить кадровый потенциал органов МСУ	муниципальных услуг с внедрением «Единого окна»				органа, за счет донорских средств
		2.3.2. Разработка программы по повышению уровня инфраструктурной обеспеченности МСУ	25 августа 2020 года	Разработана программа и доведена до органов МСУ	ГАМСУМО, ПП ПКР, МГА, Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
3.1.	Сформировать программно-ориентированные местные бюджеты, включающие бюджеты развития	2.4.1. Создание условий для повышения потенциала сотрудников органов МСУ	2018-2019 годы	Во всех областях проведены семинары по обучению и обмену опытом	ГАМСУМО, ГКС (по согласованию), Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		3.1.1. Разработка проекта решения о внесении изменений в законодательство о принципах управления доходами от недр и продаж собственности	1 февраля 2023 года	Внедрены законодательные ограничения (в законодательство в сфере управления недрами и муниципальной собственностью) использования доходов от недр и продаж собственности на текущие расходы	МФ, ГАМСУМО, ПП ПКР, МГА, Союз МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
3. Мобилизация ресурсов для развития местных сообществ						

6

№	Милдеттер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөөнөтү	Күтүлгөн иштэйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
						каражаттардын эсебинен
2.4	ЖӨБ органдарынын кадрдык потенциалынын чындоо	2.4.1. ЖӨБ органдарынын кызметкерлеринин потенциалын жогорулаттуу шарттарды түзүү	ЖӨБ 2018-2019-жылдар учун	Бардык облустарда окутуу жана тажрыйба алмашшуу боюнча семинарлар өткөрүлгөн	ЖӨБ жана этностор агенттиги, МКК (макулдашшуу боюнча), ЖӨБ бирлиги (макулдашшуу боюнча), ЖӨБ органдар (макулдашшуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

3. Жергилиткүү жамааттарды өнүктүрүү үчүн ресурстарды мобилизациялоо

3.1.	Өнүктүрүү бюджеттери камтылган программалык-багытталган жергилиткүү бюджеттерди түзүү	3.1.1. Жер казынасынан жана менчкити сатуудан кирешелерди башкаруунун принциптери жөнүндөгү мыйзамдарга . езгертуулорду киргизүү тууралуу чечимдин долбоорун иштеп чыгуу	2023-жылдын 1-февралы	Жер казынасынан жана менчкити сатуудан алынган кирешелерди учурдагы чыгымдарга (өнүктүрүүгө багыттоо) пайдаланууга мыйзамдык чектөөлөр (жер казынасын жана муниципалдык менчкити башкаруу чөйрөсүндөгү мыйзамдар) киргизилген	ФМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги, КРӨ ЫЮ, ЖМА, ЖӨБ бирлиги (макулдашшуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
		3.1.2. ЖӨБ органдарынын кызметкерлерин программалык бюджет	2019-2023-жылдар	Жыл сайын ЖӨБ органдарынын бардык кызметчиларын программалык бюджет	ФМ, МКК (макулдашшуу боюнча), КРПМБА	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин

7

№	Миссион	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
				(направлять на развитие)		
3.2	Повысить уровень участия местного сообщества в формировании доходов и управлении ресурсами	3.1.2. Проведение обучения сотрудников органов МСУ по вопросам программного бюджета и управления бюджетными инвестициями	2019-2023 годы	Проведено обучение (ежегодно) работников всех органов МСУ по двум темам, связанным с программным бюджетом управлением бюджетными инвестициями	МФ, ГКС (по согласованию), АГУПКР (по согласованию), МЭ, ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		3.2.1. Разработка рекомендаций органам МСУ по работе с налогоплательщиками в целях повышения ответственности граждан	14 декабря 2018 года	Рекомендации разработаны и доведены до органов МСУ	МФ, ГНС, ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
		3.2.2. Содействие инвентаризации муниципальной собственности и размещение реестров на сайтах и в СМИ	14 декабря 2018 года	Проведена инвентаризация муниципальной собственности всех органов МСУ, информация размещена на сайте ГАМСУМО	ГАМСУМО, ФУТИ, ГКИТС, органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств

№	Министер	Чаралар/Иш-заректтер	Инвес-зиңүрүү мөнбату	Күтүүгөн натыйжалар (продукт)	Жооптуу яткаруучулар	Каржылоо булактары
		жана бюджеттик инвестицияларды башкаркуу маселелери боюнча окутууларды еткерүү		жана бюджеттик инвестицияларды башкаркуу менен байланышкан эки тема боюнча окутуулар еткерүүлөн	(макулдашуу боюнча), ЭМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖСӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	алкагында, донордук каражаттардын эсебинең
3.2	Жергиликтүү жамааттын киешелерди түзүүгө жана ресурстарды башкаруга катышуу деңгээлин жогорулаттуу	3.2.1. Жарандардын жоопкерчилгиги жогорулаттуу максатында салык төлөөчүлөр менен иштөө боюнча ЖӨБ органдарына сунуштарды иштеп чыгуу	2018-жылдын 14-декабры	Сунушгар иштеп чыккан жана ЖӨБ органдарына жеткирилген	ФМ, МСК, ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинең
		3.2.2. Муниципалдык менчихти инвентаризациялоого жана реестрлерди сайттарга жана ЖМК жайгаштырууга көмөктөшүү	2018-жылдын 14-декабры	Бардык органдарынын муниципалдык менчигин инвентаризациялоо жүргүзүлгөн, маалыматтар ЖӨБ жана этностор агенттигинин сайтына жайгаштырылган	ЖӨБ жана этностор агенттиги, ММБФ, МТБМК, ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджеттинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинең

№	Задачи	Меры/Действия	Срок реализации	Ожидаемые результаты (продукт)	Ответственные исполнители	Источники финансирования
		3.2.3. Внедрение механизмов обеспечения прозрачности принятия и исполнения решений по использованию муниципальной собственности, включая электронные торги	14 декабря 2018 года	Разработан проект Положения о порядке проведения аукционов на право заключения договора аренды муниципального имущества в электронном формате и внесен в АПКР	ГАМСУМО, ФУГИ, ГКИТС, органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств
3.3.	Обеспечить полное финансирование функций органов МСУ	3.3.1.. Разработка проектов нормативных правовых актов по разграничению функций и полномочий органов МСУ и государственных органов управления	15 декабря 2019 года	Проведен функциональный анализ полномочий органов МСУ и государственных органов. В АПКР внесены предложения по разграничению функций и полномочий органов МСУ и государственных органов	МФ, МЭ, ГАМСУМО, Союз МСУ (по согласованию), органы МСУ (по согласованию)	В рамках утвержденного бюджета государственного органа, за счет донорских средств

Примечание:

АПКР
ГАМСУМО

МФ

- Аппарат Правительства Кыргызской Республики;
- Государственное агентство по делам местного самоуправления и межэтнических отношений при Правительстве Кыргызской Республики;
- Министерство финансов Кыргызской Республики;

№	Миңдеттер	Чаралар/Иш-аракеттер	Ишке ашыруу мөөнөтү	Күтүлгөп натыйжалар (продукт)	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары
		3.2.3. Электрондук сатууларды кошуп алганда, муниципалдык менчики пайдалануу боюнча чечимдерли кабыл алуунун жана аткаруунун ачык-айкындылын камсыз кытуучу механизмдерди киргизүү	2018-жылдын 14-декабры	Муниципалдык мүлкүү ижараппо келишимин электрондук форматта түзүү укутуна аукциондорду өткөрүүнү тартиби жөнүндө жобонун долбоору иштелип чыккан жана КРӨА киргизилген	ЖӨБ жана этностор агенттиги, ММБФ, МТВМК, ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен
3.3.	ЖӨБ органдарынын функцияларын толук каржылооңу камсыздоо	3.3.1. ЖӨБ органдарынын жана мамлекеттик башкаруу органдарынын функцияларын жана ыйгарым укуктарын белүштүрүү боюнча ченемдик актылардын долбоорлорун иштеп чыгуу	2019-жылдын 15-декабры	ЖӨБ органдарынын жана мамлекеттик органдардын ыйгарым укуктарына функцияларын талдоо жүргүзүлгөн. ЖӨБ органдарынын жана мамлекеттик органдардын функцияларын жана ыйгарым укуктарын белүштүрүү боюнча сунуштар КРӨА киргизилген	ФМ, ЭМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги, ЖӨБ бирлиги (макулдашуу боюнча), ЖӨБ органдары (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдын бекитилген бюджетинин алкагында, донордук каражаттардын эсебинен

Эскертуү:

КРӨА
ЖӨБ жана этностор агенттиги
ФМ

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппараты;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергилиттүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттик;
- Кыргыз Республикасынын Финансы министрилигى;

9

МЭ	- Министерство экономики Кыргызской Республики;
МЮ	- Министерство юстиции Кыргызской Республики;
ГКС	- Государственная кадровая служба Кыргызской Республики;
ГНС	- Государственная налоговая служба при Правительстве Кыргызской Республики;
ФУТИ	- Фонд по управлению государственным имуществом при Правительстве Кыргызской Республики;
ГКИТС	- Государственный комитет информационных технологий и связи Кыргызской Республики;
АЛТЗИ	- Агентство по продвижению и защите инвестиций Кыргызской Республики;
АГУУПКР	- Академия государственного управления при Президенте Кыргызской Республики;
ПП НКР	- полномочные представители Правительства Кыргызской Республики в областях;
МГА	- местные государственные администрации;
НИСИ	- Национальный институт стратегических исследований Кыргызской Республики;
ОТРК	- Общественная телерадиовещательная корпорация Кыргызской Республики;
ПИ «ЦРВ»	- Государственное предприятие «Центр электронного взаимодействия» при Государственном комитете информационных технологий и связи Кыргызской Республики;
АНК	- общественное объединение «Ассамблея народа Кыргызстана»;
Союз МСУ	- органы местного самоуправления;
Союз МСУ	- объединение юридических лиц «Союз местных самоуправлений Кыргызской Республики»;
ТОС	- территориальное общественное самоуправление;
НКО	- некоммерческие организации.

ЭМ ЮМ МКК МСК ММБФ	- Кыргыз Республикасынын Экономика министрлиги; - Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги; - Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кадр кызмети; - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик салык кызмети; - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик мүлкүү башкаруу боюнча фонд;
МТБМК	- Кыргыз Республикасынын Маалыматтык технологиялар жана байланыш мамлекеттик комитети; - Кыргыз Республикасынын Инвестицияларды илгерилеттүү жана коргоо боюнча агенттик;
Инвестиция агенттиги КРПМБА КРӨ ЫӨ ЖМА УСИИ КТРК “ЭАБ” МИ	- Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу мамлекеттик башкаруу академиясы; - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн облустардагы ыйгарым укуктуу окуулдору; - жергилиттүү мамлекеттик администрациялар; - Кыргыз Республикасынын Улуттук стратегиялык изилдөөлөр институту; - Кыргыз Республикасынын Коомдук телерадио берүү корпорациясы; - Кыргыз Республикасынын Маалыматтык технологиялар жана байланыш мамлекеттик комитетинин алдындагы “Электрондук өз ара аракетгенүү борбору” мамлекеттик ишканасы;
КЭА ЖӨБ органдары ЖӨБ бирлиги	- “Кыргызстан элдеринин Ассамблеясы” коомдук бирикмеси; - жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдары; - “Кыргыз Республикасынын жергилиттүү өз алдынча башкаруу бирлиги” юридикалык жактарынын бирикмеси;
АКӨБ КЭУ	- аймактык коомдук өз алдынча башкаруу; - коммерциялык эмес уюмдар.